

ELEMENTI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Ocjenjivanje postignuća učenika/učenica iz geografije jedan je od redovitih i najvažnijih načina vrednovanja. Moguće ga je ostvariti na kraju nastavne jedinice, tematske cjeline i /ili nastavne cjeline.

Ocjenjivanje i vrednovanje usklađeno je s aktualnim *Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*.

U nastavi geografije razinom usvojenosti od nezadovoljavajuće do izvrsne vrednuju se sljedeći elementi (brojčanom i opisnom ocjenom).

Elementi ocjenjivanja/vrednovanja:

Naziv	Opis:
Geografska znanja	- <u>učenik se ispituje usmeno i pismeno iz geografskih znanja, geografskih vještina i istraživanja, te kartografske pismenosti</u> - usmeno provjeravanje nekoliko učenika na svakom satu - pisane provjere znanja pišu se na kraju svake veće nastavne cjeline uz pomoć zadataka objektivnog tipa (najviše 4 puta tijekom nastavne godine), prema Vremeniku pismenih provjera znanja
Geografske vještine i istraživanje	- izrada i analiza grafičkih priloga, izvršavanje vježbi, praktičnih zadataka (brzina, točnost i samostalnost u radu) te izrada i prezentacija postera, referata i multimedijalnih prezentacija - usvojenost geografskih vještina provjerava se pisanim i usmenim putem - u ovu se rubriku upisuje ocjena iz izvanučioničke i terenske nastave
Kartografska pismenost	- provjerava se u sklopu usmene provjere znanja - tijekom obrade novih nastavnih sadržaja - pismenim putem (slijepe karte) u sklopu pisane provjere znanja

Iz ispita i usmenog odgovora učenik u pravilu **dobiva dvije ocjene** ukoliko ispit sadrži slijepu kartu i kartografske prikaze s zadatcima koji se posebno vrednuju i ocjenjuju, ili se prilikom usmenog odgovaranja vrednuju dva elementa međusobno povezana. (npr. geografska znanja i geografske vještine/kartografska pismenost).

Učenici će pisati pisane provjere. Kod pisanih provjera pridržavati će se pravila da ispod 45% riješenosti se ne može dobiti pozitivna ocjena.

ELEMENTI VREDNOVANJA

Naziv	Opis:
Geografska znanja	obuhvaća činjenično, konceptualno i proceduralno znanje. Činjenično znanje je temelj za razumijevanje geografskih sadržaja, no težište treba staviti na konceptualno i proceduralno znanje koje će omogućiti primjenu znanja u novim situacijama i kreativno rješavanje prostornih problema. Usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda u ovom elementu provjerava se usmenim ispitivanjem i pisanim provjerama. Usmeno ispitivanje provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Pisane provjere kreira učitelj i uključuje zadatke otvorenoga i zatvorenog tipa. Pisane provjere provode se periodično, nakon učenja i poučavanja određene skupine ishoda.
Geografsko istraživanje i vještine	• grafičke, statističke, matematičke i orijentacijske vještine (orijentiranje s pomoću orijentira, uređaja - kompasa, GPS i planova/geografskih karata)

	• ako je za taj razred planiran istraživački rad tada treba vrednovati i sve vještine koje su u funkciji njegova ostvarivanja: opažanje, postavljanje pitanja, planiranje istraživanja; prikupljanje podataka; bilježenje, vrednovanje i predstavljanje podataka; interpretiranje i analiziranje podataka te zaključivanje; komuniciranje rezultata i postupaka istraživanja te vještine reflektiranja o provedenom istraživanju.
Kartografska pismenost	• poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata • interpretacija prostorne organizacije i procesa čitanjem sadržaja geografskih karata. Razvijenost kartografske pismenosti provjerava se usmenim ispitivanjem te pisanim provjerama koje uključuju i slijepe karte.

Dodatne aktivnosti učenika:

Naziv	Način vrednovanja
Plakat	- učenik izrađuje plakat, referat ili PP prezentaciju u dogovoru sa učiteljem (u protivnom aktivnost neće biti vrednovana) - ocjena iz tih aktivnosti upisuje se u rubriku geografskih vještina
Referat	
Prezentacija	
REFERAT	PRAVILA PISANJA REFERATA Referat je samostalni pismeni rad učenika na zadanu temu kojemu prethodi istraživački rad učenika. Struktura referata UVOD – obavezni dio svakoga rada, ukratko napišemo nešto o svojoj temi, što nas se posebno dojmilo iz iste RAZRADA TEME – sveobuhvatno obrađena tema s poglavljima ZAKLJUČAK – zaključne misli ili poruke na kraju rada BIBLIOGRAFIJA (popis korištene literature i svih izvora)
POSTER	OPĆA PRAVILA ZA IZRADU POSTERA OBUHVATAJU: · veličina papira: format A0, A1, A2 · veličina slova : naslov 80 točaka (font 80), podnaslov 34 - 38 točaka, tekst 18 – 24 točke · font slova : Times New Roman, Bookman i Helvetica
PREZENTACIJA	PRAVILA ZA IZRADU PREZENTACIJA Početni slajd treba sadržavati: · naslov prezentacije · ime autora · naziv institucije kojoj pripada autor · mjesto i datum održavanja prezentacije · kontakt podatke autora najčešće stavljamo na posljednji slajd Tekst na slajdovima:

	· tekst treba biti u natuknicama · na jedan slajd treba staviti najviše četiri do pet točaka <u>Animacija teksta:</u> · korištenje previše različitih načina animacija teksta zbunjuje i narušava dinamiku prezentacije <u>Font slova:</u> · u prezentaciji treba koristiti jednaku vrstu slova · koristite standardne fontove kao što su Arial, Times New Roman ili Verdana jer su najlakše čitljivi · veličina slova - od 24 pt do 32 pt · koristite istu veličinu slova u cijeloj prezentaciji · za naglašavanje mogu se koristiti Bold slova <u>Boja pozadina i slova:</u> · prilikom odabira boja treba voditi računa o kontrastu između boje pozadine i boje slova · korištenje više različitih boja na slajdu odvraća pozornost i umara publiku <u>Dizajn slajda:</u> · za pozadinu vaše prezentacije možete odabrati jedan od ponuđenih template-a iz baze PowerPoint-a – u tom slučaju mogućnost pogreške je najmanja · ukoliko preuzimate template s Interneta – vodite računa o čitljivosti teksta (i o razlici u kvaliteti prikaza na Vašem računalu i na projekciji) <u>Slike:</u> · slike su efektan način vizualizacije informacija i ljudi ih duže pamte · slika mora biti u skladu s onim o čemu se govori i podržavati osnovnu poruku
--	---

Razine postignuća :

Ocjena	Razina	Opis	Učenik će moći....
Nedovoljan (1)		- ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio/la ključne pojmove - ne razumije nastavne sadržaje i ne primjenjuje geografska znanja u svakodnevnom životu - uz veliku pomoć učitelja/nastavnika nepotpuno i nesuvislo opisuje geografske	Učenik ne izvršava zadatke, ne surađuje, ne želi govoriti...

		pojmove i procese - ne pokazuje volju i želju za stjecanjem geografskih znanja, sposobnosti i vještina - pogrešno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i nesuvislo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te donosi nelogične zaključke bez razumijevanja - ne prepoznaje geografske sadržaje na geografskoj karti u učionici niti uz veliku pomoć učitelja/nastavnika i ne koristi se geografskom kartom u prostoru na terenskoj nastavi	
Dovoljan (2)	Znanje, reprodukcija	- djelomično i površno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja/nastavnika - ne razumije u potpunosti nastavne sadržaje i otežano primjenjuje stečena znanja - uz znatnu pomoć učitelja/nastavnika na jednostavan način nabraja i opisuje geografske pojmove i procese - ponekad ne pokazuje volju i želju za stjecanjem geografskih znanja, sposobnosti i vještina - površno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i s pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te nesamostalno donosi zaključke - koristi geografsku kartu u učionici uz pomoć učitelja/nastavnika i teško uočava geografske sadržaje, slabo se orijentira u prostoru na terenskoj nastavi	...definirati, nabrojiti, imenovati, poredati, opisati temeljne pojmove.
Dobar	Konceptualno	- polagano i uglavnom	...prepoznati temeljne pojmove, razumije

(3)	razumijevanje	točno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja/nastavnika - uglavnom razumije nastavne sadržaje i djelomično primjenjuje stečena znanja - uz pomoć učitelja/nastavnika izvodi zaključke i prosječno razumije geografske pojmove i procese - ponekad nespreman/na iskazati geografska znanja, sposobnosti i vještine - djelomično uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i nepotpuno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te prosječno donosi zaključke - koristi geografsku kartu u učionici uz pomoć učitelja/nastavnika i prosječno se orijentira u prostoru na terenskoj nastavi	gradivo ali ga ne zna primijeniti niti obrazložiti, uz pomoć učitelja rješava jednostavne zadatke.
Vrlo dobar (4)	Primjena	- sporije ali točno, logično i uglavnom argumentirano odgovara na postavljena pitanja uz eventualno postavljanje potpitanja - razumije nastavne sadržaje i uspješno primjenjuje stečena znanja - uglavnom samostalno izvodi zaključke i razumije geografske pojmove i procese - posjeduje i gotovo uvijek primjenjuje geografska znanja, sposobnosti i vještine - točno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te uglavnom samostalno donosi zaključke	...razumije gradivo i zna ga objasniti, služi se usvojenim znanjem, navodi vlastite primjere, samostalno rješava postavljene zadatke.

		- uspješno koristi geografsku kartu u učionici i pri orijentaciji u prostoru na terenskoj nastavi	
Odličan (5)	Rješavanje problema	- brzo, točno, opširno, logično i argumentirano odgovara na postavljena pitanja - u potpunosti razumije nastavne sadržaje, proširuje ih vlastitim iskustvom i primjenjuje u životnim situacijama - samostalno izvodi zaključke i uočava uzročno-posljedične veze, geografske pojave i procese - posjeduje iznadprosječna znanja, sposobnosti i vještine - točno i precizno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti, izrazito uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke - izrazito uspješno koristi geografsku kartu u učionici i pri orijentaciji u prostoru na terenskoj nastavi	...stečeno znanje primjenjuje na nove, složenije primjere, uspješno izvršava korelaciju sa srodim gradivom, samostalno rješava složenije zadatke, služi se dodatnim izvorima znanja, sposoban je prenositi znanje na druge.

Potreban pribor:

- udžbenik, radna bilježnica, bilježnica, drvene bojice, geografski atlas – OBAVEZAN NA SVAKOM NASTAVNOM SATU

Pravila ponašanja učenika u učionici:

- čuvati učionicu i sav inventar u njoj;
- OBAVEZNO prijaviti svako oštećenje na koje su naišli;
- OBAVEZNO nositi školske papuče;
- uljudno se ponašati, te poštivati učitelje, učenike i ostale djelatnike Škole;
- po školskoj ploči ZABRANJENO je pisati ako učitelj nije u razredu
- sve stvari koje se nalaze na učiteljevom stolu nije dopušteno dirati
- u slučaju nepoštivanja Kućnog reda i ovih pravila, prema učeniku će biti poduzete sankcije prema Pravilniku o pedagoškim mjerama

Ostalo (dodatne informacije o predmetu):

Iz nastavnog predmeta organizirana je dodatna nastava prema dogovoru s učiteljem.

Konzultacije za učenike i suradnja s roditeljima:

- učenici za vrijeme školskog sata i odmora
- roditelji u vrijeme individualnih razgovora

KRITERIJI ZA VREDNOVANJE ODREĐENOG ELEMENTA

Razina usvojenosti ishoda: IZNIMNA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
- reakcija učenika na postavljeno pitanje je brza i točna - izrazito temeljito i opširno obrazlaže naučeno - gradivo je usvojeno sa potpunim razumijevanjem, proširuje ga vlastitim iskustvom - originalan i samostalan u rješavanju zadataka - sve navedeno učenik vrši bez pomoći nastavnika	-izrazito kvalitetno, brzo i točno uočava geografske pojave i procese -izrazito temeljito i opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima -izuzetno samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema -s lakoćom obrazlaže i dokazuje geografske procese i pojave -pokazuje razvijeno i prošireno logičko zaključivanje i povezivanje s životnom praksom	-izrazito brzo, točno i samostalno pokazuje i „čita“ geografske pojmove -izrazita sposobnost povezivanja i „čitanja“ naučenog gradiva sa karte (paralelno pokazivanje na karti sa iznošenjem teorije) -izrazito točno i brzo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke -izrazito uspješno koristi zemljovid pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: VRLO DOBRA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
- reakcija učenika na postavljeno pitanje je sporija, no i dalje bez pomoći nastavnika - kvaliteta znanja je točna i opširna, a način iznošenja gradiva je uglavnom logičan te sa razumijevanjem - uspješno primjenjuje stečena znanja	- polagano i sporije, ali točno, uočava osnovne geografske pojave i procese - opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - logično obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - pokazuje logičko zaključivanje i povezivanje s životnom praksom	- točno i samostalno, no sporije, pokazuje i „čita“ geografske pojmove - povezuje i „čita“ naučeno gradiva sa geografske karte - Točno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke - uspješno koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: DOBRA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
- reakcija učenika na postavljeno pitanje je spora i uz pomoć nastavnika (brojna potpitanja i navođenje na dogovor), no činjenice izlaže jasno i nedvosmisleno - kvaliteta znanja je prosječna, a način iznošenja gradiva je logičan tek u pojedinim dijelovima	- polagano i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese - prosječno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - djelomično i nepotpuno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - prosječno i djelomično logički zaključuje i povezuje s životnom praksom	- većinu zadanih pojmova pokazuje točno - djelomično razvijena kartografska pismenost - uočava i prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i koristi se njima uz učiteljevu pomoć - prosječno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge - geografsku kartu koristi i „čita“ uz pomoć učitelja pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: ZADOVOLJAVAJUĆA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
- reakcija učenika na postavljeno pitanje je djelomična, kvaliteta znanja je nepotpuna i površna sa greškama, a način iznošenja znanja tek zadovoljavajući uz sposobnost razgovora sa nastavnikom - na jednostavan način nabraja i opisuje činjenice - otežano povezuje stečena geografska znanja s konkretnim primjerima	- površno i djelomično i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese - nepotpuno i površno s pogreškama povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - površno i djelomično i uz učiteljevu pomoć izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - djelomično i uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - površno logički zaključuje i povezuje s životnom praksom	- pokazuje na geografskoj samo pojedine osnovne zadane pojmove - teško uočava i prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i slabo se koristi njima - nepotpuno i s pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te zahtjeva veliku pomoć učitelja - vrlo površno i djelomično „čita“ i koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru i snalazi se isključivo uz pomoć učitelja

Razina usvojenosti: NEZADOVOLJAVAJUĆA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
- učenik ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio ključne pojmove - učenik pokazuje nerazumijevanje geografskih nastavnih sadržaja - učenik ne primjenjuje i ne poznaje primjere korištenja geografskih znanja u svakodnevnom životu	- nesuvislo uočava geografske pojave i procese - ne povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima	- nesuvislo pokazuje na geografskoj karti najosnovnije zadane pojmove - nema razvijenu kartografsku pismenost - gotovo ne uočava i ne prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i ne koristi se njima - nelogično i bez razumijevanja analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te i uz veliku pomoć učitelja ne razumije - nesuvislo koristi i ne „čita“ geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru

ocjena	kriteriji
1 (nedovoljan)	Učenik ne zna i ne povezuje gradivo, pogrešno objašnjava i ne razumije smisao
2 (dovoljan)	Učenik je usvojio osnovne elemente gradiva, ima nepotpuno znanje i treba učiteljičinu pomoć prilikom usmenog odgovaranja
3 (dobar)	Učenik razumije gradivo, ali ne povezuje sve pojmove, zna skoro sve potrebne činjenice, ali potrebna mu je učiteljičina pomoć
4 (vrlo dobar)	Učenik razumije gradivo i povezuje sve pojmove, potrebna mu je izrazito mala pomoć učiteljice
5 (odličan)	Učenik odlično razumije i povezuje gradivo, ima veliku samostalnost u izlaganju, bez pomoći učiteljice

Vrijednosti za granice ocjena kod pisanog provjeravanja geografskih znanja i vještina

Postotak (%) bodova	Ocjena
86-100	Izvrstan (5)
71-85	Vrlo dobar (4)
56-70	Dobar (3)
42-55	Dovoljan (2)
0 -41	Nedovoljan (1)

Vrednovanje učeničkih radova – plakata, referata i prezentacija

Elementi vrednovanja	Praćenje i vrednovanje učenika	Ocjena
-Usvojenost znanja -Originalnost i samostalnost u izboru teme -Povezivanje gradiva s ostalim temama -Korištenje dodatnih sadržaja -Osmišljenost nastupa -Način izlaganja -Izgled prezentiranog rada -Uključivanje učenika -Primjenjivost izabrane teme -Listići za ponavljanje	-Izvršno znanje, siguran nastup, velika kreativnost i urednost, velika primjenljivost u praksi	izvrstan (5)
	-Prilično dobro znanje, dosta siguran nastup, kreativan i uredan rad, manja primjenljivost u praksi	Vrlo dobar (4)
	-Dobro znanje, nesiguran nastup, manja kreativnost i urednost, slabija primjenljivost u praksi	Dobar (3)
	-Slabo znanje, nesiguran nastup, loša kreativnost i urednost, slabija primjenljivost u praksi	Dovoljan (2)
	-nije predan rad	Nedovoljan (1)

Kristina Sadibašić, prof. geografije